

Izvori vitamina, makro i mikroelemenata

- Mineralna hraniva
- Izvori mikroelemenata
- Vitamini
- Premiksi

Mineralna hraniva

- Mineralna hraniva su neorganska jedinjenja namenjena podmirivanju potreba životinja makroelementima tj. kalcijumom, fosforom, natrijumom, kalijumom, magnezijumom, sumporom i hlorom.

Mineralna hraniva

- Koštano brašno
- So za ishranu životinja
- Stočna kreda
- Dikalcijum fosfat
- Magnezijum oksid

Koštano brašno

- Proizvod dobijen industrijskom preradom kostiju iz kojih su odstranjene masti i kolagen.
- Bele je do svetložute boje.
- Mora biti takve usitnjenosti da 95% brašna prolazi kroz sito kvadratnih otvora veličine 0,4 mm, a ostatak kroz sito kvadratnih otvora veličine 1,0 mm.
- **Sadržaj fosfora mora biti najmanje 12%.**
- **Odnos kalcijum:fosfor 1,8-2,0:1.**
- Sadržaj vlage najviše 6%.
- Sadržaj masti najviše 1,5%.

So za ishranu životinja

- Tehnički čist natrijum-hlorid i to kao mlevena so ili briketirana so za ishranu životinja.
- Usitnjenost mlevene soli mora biti takva da 95% soli prolazi kroz sito kvadratnih otvora veličine 0,4 mm, a ostatak kroz sito kvadratnih otvora veličine 2 mm.
- **Sadržaj natrijuma najmanje 38%.**
- Sadržaj vlage najviše 2%.
- Sadržaj kalcijuma najviše 0,15%.
- **Sadržaj joda u obliku kalijum-jodida najmanje 0,0038%.**
- Sadržaj u vodi nerastvorljivih primesa najviše 3,5%.

Stočna kreda

- Stočna kreda je kalcijumkarbonat za ishranu životinja (CaCO_3) tehnički čist i mleven.
- Boje je bele ili svetlosive.
- Usitnjenost takva da proizvod prolazi kroz sito kvadratnih otvora veličine 0,2 mm bez ostatka.
- **Sadržaj kalcijuma najmanje 36%.**
- Sadržaj vlage najviše 2%.
- Sadržaj magnezijuma najviše 1%.
- Sadržaj stranih primesa najviše 1%.

Dikalcijum fosfat

- Tehnički čist kalcijum hidrogenfosfat dihidrat ($\text{CaHPO}_4 \times 2\text{H}_2\text{O}$)
- Usitnjenost mora biti takva da kroz sito kvadratnih otvora veličine 0,71 mm prolazi 60%, kroz sito kvadratnih otvora 0,5 mm prolazi 95%, a kroz sito kvadratnih otvora veličine 1 mm prolazi 100%.
- **Sadržaj kalcijuma najviše 23%.**
- **Sadržaj fosfora rastvorljivog u mineralnoj kiselini najmanje 16%.**
- Sadržaj fluora najviše 0,20%.

Magnezijum oksid

- Tehnički čist magnezijum oksid MgO.
- Sadržaj magnezijuma najmanje 50%.

Izvori mikroelemenata

- Fe
- I
- Co
- Cu
- Mn
- Zn
- Mo
- Se

Jedinjenja gvožđa

Gvožđe karbonat

Gvožđe - (II) - hlorid, tetrahidrat

Gvožđe - (III) - hlorid, heksahidrat

Gvožđe - (II) - citrat, heksahidrat

Gvožđe - (II) – fumarat

Gvožđe - (II) - laktat, trihidrat

Gvožđe - (III) – oksid

Gvožđe - (II) - sulfat, heptahidrat

Gvožđe - (II) - sulfat, monohidrat

Jedinjenja bakra

Bakar - (II) - acetat, monohidrat.

Bazni bakar - (II) - karbonat, monohidrat.

Bakar - (II) - hlorid, dihidrat.

Bakar - (II) – metionat.

Bakar - (II) – oksid.

Bakar - (II) - sulfat, pentahidrat.

Bakar - (II) - sulfat, monohidrat.

Jedinjenja joda

Kalcijumjodat heksahidrat.

Kalcijumjodat anhidrovani.

Kalijumjodid.

Natrijumjodid.

Jedinjenja kobalta

Kobalt karbonat.

Sadržaj kobalta od minimum 46%.

Upotrebljiv za preživare sa razvijenim predželucem, konje, zečeve i glodare.

Jedinjenja mangana

Mangan - (II) – karbonat

Mangan - (II) - hlorid, tetrahidrat

Mangan - (II) – oksid

Mangan - (III) – oksid

Sekundarni mangan - (II) - fosfat trihidrat

Mangan - (II) - sulfat, tetrahidrat

Mangan - (II) - sulfat, monohidrat

Manganomanganik oksid

Jedinjenja cinka

Cink acetat, dihidrat

Cink karbonat

Cink hlorid, monohidrat

Cink laktat, trihidrat

Cink oksid

Cink sulfat, heptahidrat

Cink sulfat, monohidrat

Jedinjenja molibdena

Amonijum molibdat

Natrijum molibdat

Jedinjenja selena

Natrijum selenit

Natrijum selenat

Organski vezani mikroelementi

- Dozvoljeni su u slučaju Fe, Cu, Mn i Zn.
- Kao amino kiselinski helat hidrat, maksimalne molekulske mase 1500.

Premiksi

- Služe za ishranu životinja u kombinaciji sa hranivima ili za izradu smeša.
- Proizvodi sa visokim sadržajem vitamina, mineralnih materija, aminokiselina i dozvoljenih dodataka, koji su homogeno izmešani sa nosačem.

Nosači premiksa

- Nosač u premiksu može da bude svako hranivo ili mešavina hraniva, propisano Pravilnikom o kvalitetu hrane za životinje.
- Izbor nosača je uslovljen granulacijom, nasipnom masom, protočnošću i elektrostatičkim osobinama sastojaka premiksa.
- Nosači ne smeju biti higroskopni i ne smeju da sadrže supstance inkompatibilne sastojcima premiksa, niti smeju da izazivaju hemijsku nestabilnost sastojaka premiksa i spontanu hemijsku reakciju sastojaka premiksa.
- Premiks mora biti homogeno izmešan, sa koeficijentom varijacije od najviše 5% za sastojak koji se meša.

Vrste premiksa

- Mineralni
- Vitaminski
- Vitaminsko-mineralni
- Ostali premiksi:
  - U sastavu ostalih premiksa se pored vitamina i/ili minerala nalaze i aminokiseline, NPN jedinjenja i ostali dodaci.